

ÅRSRAPPORT 2024

KRISTIANSAND KOMMUNALE PENSJONSKASSE

KRISTIANSAND KOMMUNALE PENSJONSKASSE

Tordenskjolds gate 9
4612 Kristiansand
E-post: pensjonskasse@kkpensjon.no

Alle foto: Mehrzad Ghobadi

KRISTIANSAND KOMMUNALE PENSJONSKASSE

ÅRSRAPPORT 2024

INNHOOLD

Hovedtall for Kristiansand kommunale pensjonskasse	7
Årsberetning 2024	9
Resultatregnskap.....	17
Balanse	18
Egenkapitalendringer - oppstilling	20
Kontantstrømanalyse	20
Noteopplysninger.....	21
Forsikringsteknisk oppgjør.....	31
Revisjonsberetning	32

HOVEDTALL FOR KRISTIANSAND KOMMUNALE PENSJONSKASSE

Nøkkeltall i 1000 kr	2024	2023	2022	2021	2020
Forholdstall:					
Avkastning	9,6 %	7,8 %	-5,4 %	8,0 %	6,3 %
Bokført avkastning (målt frem til 2021)				4,3 %	1,8 %
Forsikringsrelaterte adm.kostnader av gj.sn.kollektivportefølje					
	0,17 %	0,18 %	0,18 %	0,17 %	0,20 %
Regnskapstall (tall i tusen):					
Premieinntekter (ekskl.refusj.)	741 731	984 688	664 599	686 795	396 973
Pensjoner (netto)	287 388	266 781	249 312	226 496	205 622
Eiendeler i selskapsporteføljen					
	922 033	796 316	711 866	717 437	641 417
Eiendeler i kollektivporteføljen					
	10 949 909	9 777 682	8 843 203	9 124 023	8 208 847
Forvaltningskapital					
	11 871 942	10 573 998	9 555 069	9 841 460	8 850 264
Innskutt og annen opptjent egenkapital					
	889 874	766 723	681 578	690 955	614 220
Premiereserve					
	8 357 934	7 862 365	7 008 046	6 474 483	5 896 758
Tilleggsavsetninger					
Kursreguleringsfond					
				509 081	428 602
Bufferfond					
	1 966 297	1 544 356	1 284 356	1 431 894	1 084 303
Risikoutjevningfond					
	14 423	5 387	5 000		
Premiefond					
	611 255	365 574	545 801	708 565	799 184
Soliditet:					
Solvensmargindekning	448 %	404 %	389 %	285 %	276 %
Solvenskapitaldekning (m/overg.regel)	159 %	163 %	150 %	157 %	163 %
Solvenskapitaldekning (u/overg.regel)	159 %	163 %	150 %	157 %	163 %
Medlemmer (antall):					
Aktive	8 704	8 605	8 525	8 553	8 390
Oppsatte med rett	7 026	6 206	5 355	4 636	3 189
Oppsatte uten rett	14 600	14 124	13 713	13 357	13 619
<hr/>					
Sum aktive og oppsatte	30 330	28 935	27 593	26 546	25 198
<hr/>					
Pensjonister (antall):					
Sum pensjonister	6 181	5 940	5 651	5 353	5 069
herav alderspensjon	3 607	3 465	3 288	3 061	2 866
herav AFP og tidligpensjon	399	385	369	375	369
herav uførepensjon	1 659	1 608	1 548	1 486	1 418
herav ektefellepensjon	471	456	420	402	387
herav barnpensjon	45	26	26	29	29
<hr/>					
Sum forsikrede	36 511	34 875	33 244	31 899	30 267

ÅRSBERETNING 2024

PENSJONSKASSENS FORMÅL OG RETTSSTILLING

Kristiansand kommunale pensjonskasse ble opprettet 1. juni 1926 av Kristiansand bystyre.

Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og andre pensjonsberettigede i henhold til pensjonskassens vedtekter.

Pensjonskassens målsetting er å tilby Kristiansand kommune og øvrige medlemsforetak i pensjonskassen en økonomisk konkurransedyktig pensjonsordning med en opplevelse av god service både for arbeidsgiver, medlemmer og pensjonister.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med eget styre og egen regnskapsførsel. Pensjonskassens midler holdes atskilt fra kommunens midler og hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassens formue og inntekter skal ikke for noen del tilfalle kommunen eller dens kreditorer.

PENSJONSKASSENS STYRE OG ADMINISTRASJON

Det ble i 2024 avholdt 8 styremøter og behandlet 71 saker.

Pensjonskassens styre bestod gjennom regnskapsåret 2024 av følgende personer;

Oppnevnt av bystyret	Varamedlemmer
Åshild Schmidt (Uavh.),leder	1) Gunnar Steen (t. mai)
Roy Mersland (Uavh.)	1) Erik Freuchen (f. juni)
Ebbe B. Pedersen (tom mai)	2) Ellen K. Nyhus (Uavh.)
Aase G. Paulsen (tom mai)	3) Petter Benestad (t. mai)
Jone Corneliussen (fom juni)	3) Stina Torjesen
Solveig Løhaugen (fom juni)	
Jørgen Kristiansen (fom juni)	

Utpekt av arbeidstaker organisasjoner	Varamedlemmer
Are Herdlevær (Fagf.)	1) Ragnhild Arnesen (Fagf)
Åse Birkrem (Delta)	2) Kenneth Langøen (Delta)

Det er ved utgangen av 2024 åtte ansatte i pensjonskassen, hvorav 7 i 100% stilling.

Sykefraværet gjennom 2024 var på 0,9%, mot 8,1% i 2023. Det har ikke inntruffet noen yrkesskade i løpet av det siste året. Styret anser at arbeidsmiljøet i pensjonskassen er godt.

Pensjonskassen har pr. årets utgang valgt å ikke inngå noe ansvarsforsikring for styrets medlemmer eller daglig leder.

Pensjonskassens operasjonelle (utførende) aktuar er Ville Jalasto i Lumera AS. Aktuarfunksjonen ivaretas av Armand Færø Johnsen i Lumera AS.

Pensjonskassen har avtale med selskapet Gabler A/S om leie av pensjonsberegningssystem.

Revisjonselskapet Deloitte A/S er pensjonskassens revisor, mens Agder kommunerevisjon IKS er valgt til pensjonskassens internrevisor.

Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet, mens Trygderetten er ankeorgan for vedtak i tilknytning til pensjonsområdet.

Pensjonskassen er medlem av interesseorganet Pensjonskasseforeningen som organiserer private og kommunale, selvstendige pensjonskasser.

Pensjonskasseforeningen arbeider aktivt med oppgaver av felles interesse for kassene, og tilbyr kurs, samlinger og veiledning overfor sine medlemmer. Pensjonskassen kan også gjennom sitt medlemskap i foreningen formidle lånemulighet for egne medlemmer hos Storebrand.

Pensjonskassen er medlem i arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene.

MEDLEMSFORETAK

Pensjonskassen er pliktig pensjonsordning for ansatte i Kristiansand kommune som fyller Hovedtariffavtalens krav for medlemskap i offentlige pensjonsinnetninger. Innmelding i en offentlig pensjonsordning skjer fra første arbeidstime.

I tillegg til de kommuneansatte kan andre virksomheter med minst 50% eierskap fra Kristiansand kommune eller virksomheter med nær tilknytning til kommunen, ha sin pensjonsordning i pensjonskassen.

I tillegg til Kristiansand kommune hadde følgende kommunale-/interkommunale virksomheter aktiv pensjonsordning i pensjonskassen ved utgangen av 2024;

Agder Kommunerevisjon IKS
Avfall Sør AS
Avfall Sør Holding AS
Barnefilmfestivalen AS
Kino Sør AS
Kristiansand Brann og Redning IKS
Kristiansand Havn IKS
Kristiansand Kirkelige fellesråd
Kristiansand kommunale pensjonskasse
Kristiansand kommunes energiverksstiftelse - Cultiva
Region Kristiansand
Skippergata 24B AS

FORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

Pensjonsytelsene

Opptjeningen av folketrygdens alderspensjon ble lagt om gjennom pensjonsreformen i 2011. Det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet. Den offentlige tjenstepensjon samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Dette medfører at alderspensjonen fra folketrygden ikke skal reduseres, mens fradragene foretas i den offentlige tjenstepensjonen.

Summen av disse to pensjonsutbetalingene skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering.

Pensjonen fra pensjonsordningen for de som er født fra 1963, er fra 01.01.20 en såkalt påslagsordning. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Alle år med pensjongivende inntekt skal gi rett til pensjonsopptjening frem til fylte 75 år. En skal kunne starte uttak av pensjonen når som helst mellom 62 og 75 år, og en skal kunne kombinere pensjon og arbeidsinntekt uten at pensjonen reduseres.

I pensjonsreformen i 2011 ble det også vedtatt en individuell garanti som sikret at det for årskullene frem til og med 1958 med full opptjening ble et garantert pensjonsnivå på 66 % av sluttlønn. Garantien omfattet også årskullene 1959-1962, men da med en nedtrappende effekt. Garantien bestemmes av forholdet mellom medlemstid i offentlige tjenestepensjonsordninger før 2011 og samlet medlemstid.

Pensjonene samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til Samordningsloven. Medlemmer født mellom 1954 og 1962 vil ha opptjening i folketrygden etter både gammel og ny opptjeningsmodell. Overgangen fra gammel til ny opptjeningsmodell skjer gradvis, over 10 år. De nye samordningsreglene legger opp til den samme gradvise overgangen mellom nye og gamle samordningsregler. 1954-kullet ble 67 år i 2021 og de nye beregningsreglene og samordningsreglene for beregning av alderspensjon ble gjeldende. For 1954-kullet samordnes pensjonen med 90 % gamle samordningsregler og 10 % nye samordningsregler, mens det for 1955-kullet vil være samordning med hhv. 80 og 20 % av gamle/nye regler.

Pensjonskassens ytelser er i tillegg til alderspensjon, uføre- og etterlattepensjon i form av enke-, enkemannspensjon og barnpensjon. Etterlattepensjonene ble gjort om til nettoytelser for tilfeller inntrådt etter 2001. Uførepensjon var t.o.m. 2014 en bruttoordning med 66 prosent nivå. Fra 01.01.2015 er også denne ytelser utformet som en netto-ordning. Dette innebærer 25 prosent av G (likevel ikke mer enn 6% av sluttlønn), samt 3 prosent av sluttlønn opp til 6 G og 69 prosent av sluttlønn mellom 6 og 12 G, uavhengig av faktiske ytelser fra folketrygden.

Det er med virkning for 1963-kullet innført en ny ordning for Avtalefestet Pensjon (AFP) innenfor offentlig sektor. Ordningen innføres fra 01.01.2025 og innvilges som en livsvarig pensjonsytelse. Pensjonskassen har frem til 2024 ikke hatt finansieringsansvar for AFP-ordningen som nå etter hvert fases ut. Dette er ytelser som pensjonskassen administrerer på vegne av arbeidsgiver, og får omkostningene som utledes av dette dekket fra disse. Fra 2025 forventes premieinnbetalingene å måtte øke for å dekke kostnadene ved den nye AFP-ordningen. Dette skyldes at den nye ordningen i liten grad er forhåndsfinansiert og må finansieres når pensjonstilfellene inntreffer.

Pensjonskassen inngår som part i den såkalte Overføringsavtalen med Statens Pensjonskasse. Avtalen sikrer overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige tjenestepensjonsordninger. Kristiansand kommune og de øvrige medlemsforetak i pensjonskassen er tilknyttet Overføringsavtalen gjennom en egen tilslutningserklæring til denne. Overføringsavtalen innebærer også en automatisk tilknytning til en sikringsordning som skal sikre pensjonsrettigheter i det tilfelle at arbeidsgivere slås konkurs eller opphører av annen grunn. Finansieringen av denne sikringsordningen, samt administrasjonen av overføringsavtalen skjer gjennom innbetaling av en egen avgift.

Premier

Den ordinære pensjonspremien for 2024 var på 11,20%, hvorav 2,0% utgjorde arbeidstakers andel. Pensjonspremien er beregnet med en diskonteringsrente som ved utgangen av 2024 er på gjennomsnittlig 2,31 prosent p.a.

Ordinær pensjonspremie for 2024 utgjorde kr.409,3 mill. Beløpet inkluderer en a'konto innbetalt premie til dekning for de såkalte ikke-forsikringsbare ytelsene som bla. omfatter bruttopensjoner/særalderspensjoner. I tillegg utgjorde årets a'konto innbetalte reguleringspremie kr.328,0 mill. Reguleringspremien skal dekke årets lønns- og G-vekst. A'konto-elementene er avstemt ved årets slutt og resulterer i en tilbakeføring av midler til medlemsforetakenes premiefond med kr.13,3 mill. Det er også innbetalt kr.3,9 mill. til rentegarantipremie.

Medlemstall

Pensjonskassen har ved utgangen av 2024 8.704 premiebetalende medlemmer, en oppgang med 1,1 prosent sammenliknet med foregående år. Det er 7.026 tidligere ansatte med opptjeningstid på henholdsvis over 3 år i ordningen som gjaldt frem til 01.01.2020 og/eller over 1 år i den nye påslagsordningen. Antallet av tidligere ansatte med mindre enn hhv. 3 og 1 års opptjening er på 14.600 personer.

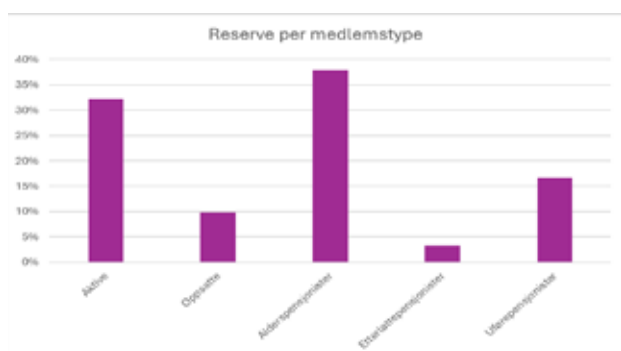

Figur: Medlemstype mot totalt antall medlemmer i KKP.

Pensjonister og utbetalte pensjoner

Det er i 2024 utbetalt samlet kr.314,1 mill. i pensjoner til pensjonskassens alders-, uføre- og etterlattepensjonister. Pensjonskassen har mottatt kr.26,7 mill. i netto refusjoner fra andre pensjonsordninger slik at netto utbetalte pensjoner var kr.287,4 mill., mot kr.266,8 mill. i 2023.

Pensjonskassen har ved utgangen av 2024 3.607 alderspensjonister (3.465 i 2023), mens ytterligere 399 mottar AFP/ tidligpensjon (385), 1.659 uførepensjonister (1.608), samt 471 ektefellepensjonister (456) og 45 personer som mottar barnpensjon (26).

Figur: Premiereserve i KKP fordelt på medlemstype.

Figur: Aldersfordelingen på alderspensjonister i KKP.

Figur: Aldersfordelingen på uførepensjonister i KKP.

FINANSVIRKSOMHETEN

Organisering

Pensjonskassen har innrettet kapitalforvaltningen etter Forsikringsvirksomhetslovens regelverk for dette. Bestemmelser innebærer bl.a. at pensjonskassens forvaltningskapital skal deles i en kollektiv- og en

selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktsfaste forpliktelser. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld utover forsikringsforpliktelsene. Pensjonskassen har valgt å forvalte kollektiv- og selskapsporteføljen samlet, og har etablert et system hvor porteføljene splittes i samsvar med de bakenforliggende forpliktelser på tidspunkter for gitte regnskapsavslutninger gjennom året. Tilsvarende deles avkastningen pr. portefølje i samsvar med gjennomsnittlig respektive porteføljeandel gjennom året. Denne inndelingen fremgår av det som i oppstillingsplanen er kalt h.h.v. teknisk og ikke-teknisk regnskap.

Styret har vedtatt et eget strategidokument for kapitalforvaltningen i pensjonskassen. Styret reviderer dette strategidokumentet minimum en gang i året. Styret oppdaterer da den såkalte idealporteføljen, med basis i pensjonskassens risikobærende evne. Pensjonskassen er opptatt av å spre investeringene som foretas i kapitalmarkedene. Dette gjelder særlig i forhold til de ulike aktivaklassene man velger å investere i, mens tilsvarende også ligger til grunn for valg av leverandører av de ulike plasseringsløsningene. Risikonivået i porteføljen er moderat. Rundt 60% er plassert i rentebærende verdipapirer som pengemarkedsfond og obligasjoner. Mens ca. 40% er plassert i instrumenter med noe høyere risikoprofil, som aksjefond og næringseiendom.

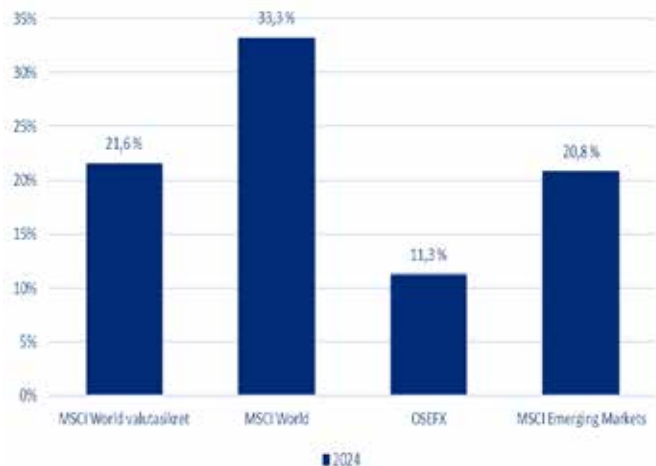
Pensjonskassen har avtale med selskapet Formue A/S om finansielle rådgivningstjenester innenfor kapitalforvaltningen. Avtalen innebærer løpende tilgang til vurderinger rundt kapitalmarkedene, samt bidrag fra representanter derfra på styremøter o.a. når administrasjon og styret finner dette formålstjenlig.

Videre har pensjonskassen inngått avtale med selskapet Mercer A/S om overvåking av resultatrapportering, utførelse av risikoanalyser, ESG rapportering, forvalteranalyse og strategigjennomgang, Overvåkingsrapport og risikoanalyser oversendes pensjonskassen en gang i kvartalet, og behandles av styret. Mercer har også hatt rollen som risikostyringsfunksjon fra 1.januar 2023.

FINANSMARKEDET I 2024

Aksjemarkedet

2024 ble et år med sterk avkastning for de fleste investorer, særlig for de med eksponering mot globale aksjer og svakere norsk krone. Globale aksjer, målt ved MSCI World, steg over 30 % i norske kroner, mens amerikanske aksjer (S&P500) økte med 25 % i lokal valuta. USA dominerte utviklingen, mens flere europeiske markeder, som for eksempel Frankrike (CAC40), hadde marginal eller ingen vekst. Sterk selskapsinntjening og økte verdsettelsesmultipler, særlig i USA, var de viktigste driverne. Bidrag fra verdsettelsesendringer (pris/inntjening) utgjorde mellom 10 og 11 prosentpoeng av avkastningen i amerikanske aksjer. I kontrast ble norske aksjer billigere, målt ved P/E-multipler.

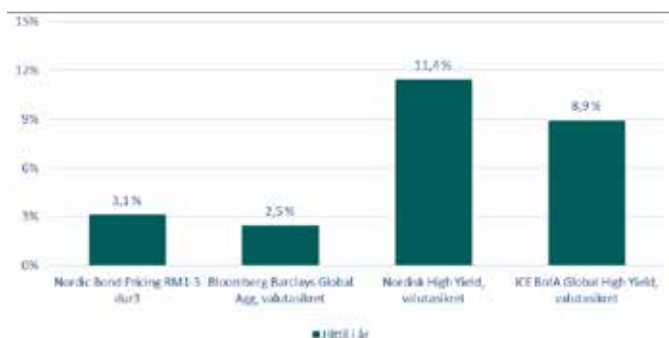

Figuren over viser avkastning for utvalgte aksjeindekser i 2024

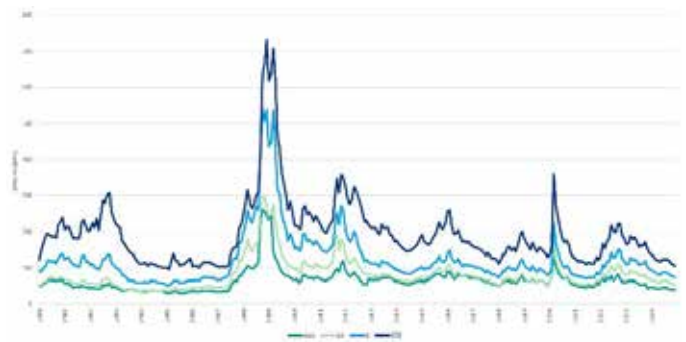
Donald Trump vant presidentvalget i 2024 og inntrådte som president 20. januar 2025. Valgresultatet skapte innledningsvis usikkerhet i markedene, men optimismen tok overhånd etter hvert som hans politiske linje ble tydeligere. Skattelett for selskaper og tiltak for å styrke innenlands produksjon ble godt mottatt i finansmarkedene. Teknologisektoren og de største amerikanske selskapene var blant de største vinnerne, med økt tillit til fremtidig inntjening. Samtidig medførte en mer proteksjonistisk handelspolitikk økt volatilitet, særlig i fremvoksende markeder.

Obligasjonsmarkedet og pengepolitikk

Høye renter ga positiv avkastning i obligasjonsmarkedet. Tidlige forventninger om rentekutt ble skjøvet ut i tid da inflasjonen steg, noe som førte til høyere markedsrenter. Inflasjonen avtok i andre halvår, og ECB og FED kuttet rentene med 1 prosentpoeng hver. Likevel steg lange renter mot slutten av året, drevet av økte inflasjons- og vekstforventninger. Norges Bank holdt styringsrenten uendret, men signaliserte mulige kutt i 2025. Kredittmarkedene leverte solide resultater i 2024, med særlig god utvikling i Norden, der kortere rentebinding bidro positivt. Reduksjon i kredittmarginer og høy løpende avkastning var hoveddriverne. Globale "investment grade"-obligasjoner opplevde mer moderat utvikling, påvirket av høyere lange renter til tross for reduserte kredittmarginer.

Figuren over viser utvikling i utvalgte renteindekser i 2024

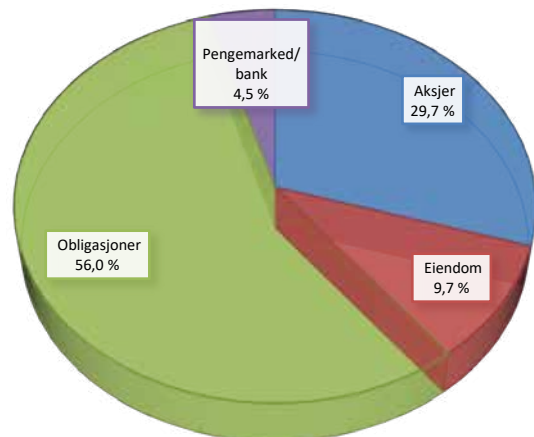

Figuren over viser kredittpåslag over statsrente for globale utstedere fra 2000 til 2025

Aktivaforordeling

Pensjonskassen forvaltet ved utgangen av året ca. 11,9 mrd. kroner, en økning på 1.4 mrd. i 2024.

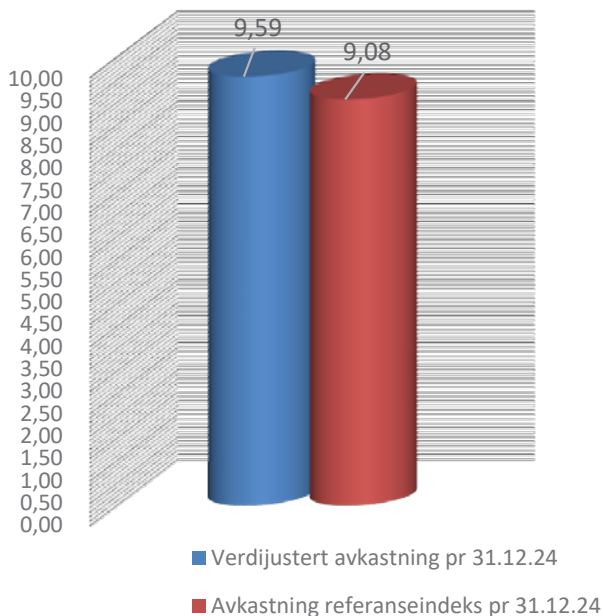
Aktivaforordeling pr.31.12;	2024	2023
Markedsverdier i prosent		
Eiendom/eiendomsfond	9,7	9,6
Norske aksjer	5,1	4,9
Globale aksjer	22,6	18,4
Fremvoksende markeder	2,0	3,5
Norske IG-obligasjoner	18,1	21,5
Globale obligasjoner	10,1	10,8
High-yield obligasjoner	7,5	7,7
Hold til forfall - obligasjoner	20,4	15,7
Bank/pengemarkedsplassering	4,5	5,4
Sum	100	100

Figur aktivaforordeling i prosent pr 31.12.24

Avkastning

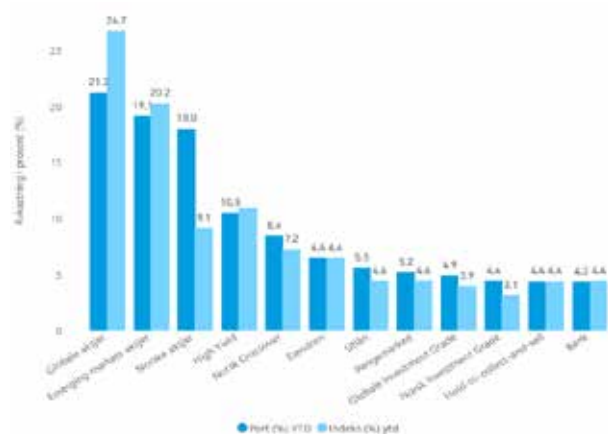
Pensjonskassen hadde i 2024 en verdijustert avkastning på 9.6% (7.8% i 2023). Avkastningen er beregnet etter den såkalte Dietz formel som gir en tidsvektet avkastningsmåling.

Figur: Avkastning mot referanseindeks i 2024

Avkastningen på de ulike aktivklassene fordeler seg slik:

Avkastning i prosent	2024	2023
Eiendom/eiendomsfond	6,4	-7,6
Norske aksjer	18,0	9,4
Globale aksjer	21,2	22,3
Fremvoksende markeder aksjer	19,1	12,1
Norske IG-obligasjoner	4,4	5,3
Globale IG-obligasjoner	4,9	6,1
High yield - obligasjoner	10,5	11,1
Hold til forfall obligasjoner	4,4	4,2
Bank/pengemarkedsplassering	4,0	4,0
Sum	9,6	7,8

Figur: Avkastning i % pr aktivklasse i 2024

Pensjonskassen har satt ut all kapitalforvaltning til eksterne forvaltere etter mandater fastsatt av styret. Alle investeringer i aksjer og obligasjoner måles mot brede og anerkjente indekser.

Pensjonskassen oppnådde i 2024 et avkastningsresultat på de samlede investeringene på kr 1008,3 mill. mot kr 748,5 mill. i 2023. Av dette henføres 934,5 mill. til kollektivporteføljen via det tekniske resultatet.

FINANSIELL RISIKOSTYRING OG SOLIDITET

Pensjonskassen søker å oppnå en avkastning på sin finanskapital som står seg i det lengre tidsperspektiv i forhold til lønnsvekst og inflasjon. Dette innebærer at pensjonskassen i sin finansforvaltning må plassere i verdipapirer og fond som innebærer risiko for svingninger og endog verdifall, men som også samlet og ved gode plasseringsvalg gir høyere avkastning enn plasseringer som har liten eller ingen finansiell risiko. Sentralt i ivaretagelsen av så vel kortsiktige som langsiktige målsettinger om tilfredsstillende avkastning, er derfor at pensjonskassen til enhver tid har finansiell evne til å bære risiko i den løpende kapitalforvaltning.

Kristiansand kommune og de øvrige medlemsforetakene tilførte i løpet av 2024 kr 44,7 mill. i ny egenkapital til pensjonskassen. Denne tilførselen av egenkapital gir en delvis dekning for økningen i pensjonskassens pensjonsforpliktelser og tilhørende forvaltningskapital gjennom året.

Markedsrisiko

Svingninger i kapitalmarkedene, viser viktigheten av en robust og langsiktig strategi for kapitalforvaltningen. Pensjonskassens styre bruker hvert år mye tid på gjennomgang og vurdering av forvaltningsstrategien. Helt sentralt i kapitalforvaltningen står utnyttelsen av bufferkapitalen i pensjonskassen og at den løpende styringen av risikoen pensjonskassen til enhver tid er eksponert mot i et finansmarked under stadig endring.

Kreditrisiko

Pensjonskassen foretar løpende simuleringer av hvordan pensjonskassens portefølje vil utvikle seg ved ulike negative utfall i finansmarkedet. Herunder inngår avdekkingen av pensjonskassens kreditrisiko, som kan omtales som risikoen for at utstedere av obligasjoner og verdipapirer misligholder sine forpliktelser. Kreditrisikoen følges opp gjennom operative regler og kontinuerlige rapporteringskrav, og det er satt krav til kredittverdighet for de ulike deler av renteplasseringene. Finanstilsynets modell for beregning av solvenskapitalkrav gir en god beskrivelse av pensjonskassens evne til å bære risiko av finansiell og forsikringsmessig art. Modellen og regelverket rundt denne ble innført med virkning fra 01.01.2019.

Solvenskapitalkravet reflekterer forholdet mellom pensjonskassens bufferkapital og det tapspotensialet som kommer frem i en stressberegning. I beregningen testes forutsetningene ved fall i aksje- og eiendomsmarkedet, samt rente- og valutakursendringer. I tillegg tas også hensyn til forsikringsmessige utfall som ligger utenfor aktuarens ordinære beregning av forsikringsrisiko. Disse utfallene korrigeres deretter med såkalte korrelasjonseffekter, som er historisk erfarte sammenfall i svingninger i aksje- og obligasjonskurs samt renter og eiendomsverdier.

Utfallet av beregningen, altså risikoen for verdifall i pensjonskassens kapital, måles mot pensjonskassens bufferkapital. Bufferkapitalen omtales som ansvarlig kapital mens solvenskapitalkravet tilsvarer det samlede tapspotensialet som utledes av Finanstilsynets modell.

Samlet ansvarlig kapital divideres på solvenskapitalkravet, og dette forholdstallet må oppfylles med minimum 100%. Pensjonskassens solvenskapitaldekning viser en dekning på 159% pr.31.12.24. Tilsvarende beregning ved foregående årsskifte gav en dekning på 163%.

Styret vurderer at en solvenskapitaldekning som ligger i intervallet 145–180 % betegnes som en normal dekning for pensjonskassen. Styret har i sin strategi for kapitalforvaltningen lagt vekt på å ha en sunn balanse mellom pensjonskassens ansvarlige kapital og solvenskapitalkravet, og konstaterer at solvenskapitaldekningen viser tilfredsstillende tall for dette.

Likviditetsrisiko

Styret har fastsatt egne retningslinjer rundt likviditetsstyringen i pensjonskassen. Pensjonskassens strategi for kapitalforvaltningen innebærer hovedsakelig plassering i likvide fond og enkeltpapirer som kan realiseres på kort varsel. De minst likvide plasseringene er medlemslån og midler i eiendomsfond, men samlet utgjør dette så lite av pensjonskassens samlede forvaltningskapital at det ikke svekker inntrykket av en svært god samlet likvid kapital situasjon.

SAMFUNNSANSVAR OG ANSVARLIG KAPITALFORVALTNING

Pensjonskassens hovedoppgave er å skape trygge pensjoner ved å investere kostnadseffektivt i selskaper som er forventet å gi god verdiutvikling. Forvaltet kapital blir benyttet til å betale ut pensjon i tråd med pensjonsrettighetene som medlemmene har opparbeidet seg.

Gjennom sitt eierskap i selskaper er pensjonskassen eksponert mot risiko tilknyttet ESG (Environmental, Social, Governance), og klimaendringer kan påvirke verdien av aksjer, obligasjoner og eiendom. For pensjonskassen er forhold knyttet til ESG og bærekraftige investeringer en integrert del av forvaltningen. Pensjonskassen har vedtatt retningslinjer for ansvarlige investeringer som inneholder blant annet følgende målsetninger:

- Pensjonskassen skal på en hensiktsmessig måte integrere hensyn knyttet til ESG i investeringsbeslutninger og investeringsprosesser
- Pensjonskassens forvaltere skal til enhver tid integrere hensyn knyttet til ESG i investeringsbeslutninger og investeringsprosesser, samt i eierskapsutøvelse
- Det skal ikke investeres i selskap som i sin adferd er i brudd med internasjonale konvensjoner og prinsipper som blant annet følger av FNs Global Compact
- Det skal ikke investeres i selskap som er ekskludert av Statens Pensjonsfond Utland
- FNs bærekraftsmål (2015) og målene satt i Parisavtalen (2015) skal være retningsgivende for våre investeringer og for vår definisjon av bærekraft og ansvarlighet.

Pensjonskassen følger de lovpålagte kravene til ESG, som er definert i pensjonskassedirektiv (IORP II) og lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. (populært kalt SFDR). IORP II gir føringer til pensjonskassenes risikostyring, som følger forventes å ha

et forholdsmessig og effektivt system for å styre finansiell risiko knyttet til ESG. SFDR gir føringer om hvordan pensjonskassene må og kan kommunisere om bærekraftige investeringer. Pensjonskassen tar foreløpig ikke hensyn til investeringsbeslutningers negative konsekvenser på bærekraftsfaktorer, slik dette er definert i offentliggjøringsforordningen. Dette skyldes kostnadskrevende rapporteringskrav. De ulike fondene til pensjonskassen er for øvrig kategorisert som artikkel 8 eller 9 i henhold til SFDR, som innebærer at forvalterne promoterer miljømessige eller sosiale karakteristika.

Aktiviteter innen ESG i 2024:

Beslutningene om hvilke selskaper det skal investeres i er delegert til pensjonskassens kapitalforvaltere. Disse har tilgang på ressurser, spesialistkompetanse og erfaring innen selskapsanalyse. Pensjonskassens oppgave er å sørge for en robust totalportefølje og velge forvaltere av høy kvalitet til å integrere bærekraftsrisiko i forvaltningen. For å sikre at forvalterne følger pensjonskassens retningslinjer, gjennomføres en årlig forvalterevaluering, som primært leveres av spesialist på fondsanalyse, Mercer. Mercer gjennomfører regelmessige dybdeintervjuer av forvaltere og grundige analyser av deres prosesser, strategier, systemer og ressurser for integrasjon av bærekraftsrisiko. Forvalterevalueringen ble gjennomført og presentert for styret i desember. Samtlige forvaltere ble vurdert til å tilfredsstille pensjonskassens krav slik disse er definert i retningslinjene for ansvarlige investeringer.

For å unngå at pensjonskassen er eksponert mot selskaper med svake resultater når det gjelder miljømessige og samfunnsrelaterte forhold, har pensjonskassen valgt å utelukke selskaper som er utelukket av Statens Pensjonsfond Utland (SPU). Dette betyr at selskaper som bryter med SPU's etiske retningslinjer ekskluderes fra pensjonskassens investeringsunivers. Porteføljen gjennomlyses regelmessig for å kontrollere at den ikke inneholder ekskluderte selskaper. Det har i løpet av 2024 ikke vært brudd på SPU's eksklusjonsliste.

Styret vurderer også minst årlig porteføljens score på en rekke forskjellige bærekraftsindikatorer, blant annet porteføljeselskapene utslipp av klimagasser. Dette er gjennomført på pensjonskassens investeringer i aksjer, obligasjoner og pengemarked, og disse utgjør 84% av porteføljen. Det er tilgjengelig data på over 90% for både aksje- og obligasjonsporteføljen.

Ved årsskiftet var de estimerte finansierte klimagassutslippene i pensjonskassens portefølje 33 677 tonn CO₂-ekvivalenter, noe som i stor grad samsvarer med fjorårets tall. Dette inkluderer porteføljeselskapenes vektete scope 1 og 2 utslipp, og utelukker altså scope 3 og 4, samt utslipp knyttet til statsobligasjoner. Pensjonskassen vil ta inn scope 3&4 og utslipp knyttet til statsobligasjoner i analysen når det foreligger en allmenn akseptert markedspraksis for beregningsmetodikk. Datadekningen har forbedret seg betydelig siden pensjonskassen begynte å gjennomlyse porteføljen i 2021. Det har medført at pensjonskassen som investor stadig får mer relevant og pålitelig informasjon om porteføljens bærekraft.

Et av de viktigste måltallene i ESG-analysen er karbonintensitet. Dette er selskapenes klimagassutslipp delt på selskapenes salgsinntekter, som så igjen summeres basert på porteføljevekting. Hvor store klimagassutslipp et selskap har, er avhengig av størrelsen på selskapet. Store selskaper slipper ut mer rett og slett fordi de er større. Intensiteten er et godt mål fordi utslippene justeres for størrelse. Det betyr at måltallet karbonintensitet er sammenlignbar på tvers av fond, porteføljer og investorer. Pensjonskassens samlede karbonintensitet var på 88 tCO₂e per årsskiftet, og er blitt redusert gjennom året. Til sammenligning ligger Oslo Børs på ca. 218 tCO₂e og global referanseindeks for aksjer rundt 134 tCO₂e.

ANNET

Pensjonskassen driver ikke forsknings- og utviklingsarbeid i egen regi, men nyter bl.a. gjennom tilknytningen til Pensjonskasseforeningen og dens tilknyttede samarbeidspartnere, godt av betydelig utrednings- og kompetansefremmende tiltak.

Pensjonskassens styre og ledelse er opptatt av å fremme likestilling mellom kjønnene i samsvar med bestemmelsene om dette i bl.a. finansforetakslovens §8-4.

Administrasjonens (fire kvinner og fire menn) og styrets (tre kvinner og fire menn) sammensetning viser slik likestilling. For ytterligere informasjon om likestilling i pensjonskassen vises til dokumentet «Likestillingsredegjørelse i Kristiansand kommunale pensjonskasse» som er offentliggjort på vår hjemmeside www.kkpenjon.no under fanen «om oss».

Godtgjørelse til revisor utgjorde til sammen kr.465.000,- inkl. mva. i 2024. Utbetalt samlet honorar til styre- og varamedlemmer var på til sammen kr.947.313,-.

ENDRINGER I FORSIKRINGS-FORPLIKTELSENE OG RESULTATDISPONERING

Det er i 2024 resultatført følgende endringer i pensjonskassens forsikringsforpliktelser;

Pliktige avsetninger til premiereserve	kr. 495,6 mill.
Endring i bufferfond	kr. 421,9 mill.
Renter til premiefond	kr. 5,5 mill.
Frigjort premiereserve til premiefond	<u>kr. 93,2 mill.</u>
Sum resultatførte endringer	
- kontraktsfastsatte forpliktelser	kr.1.016,2 mill.

Pensjonskassens resultatanalyse for 2024 viser følgende avkastnings-, administrasjons- og risikoresultat;

Avkastningsresultat	kr. 745,6 mill.
Administrasjonsresultat	kr. 1,7 mill.
Risikoresultat	<u>kr. 17,1 mill.</u>
Sum resultatelementer	kr. 764,4 mill.

Resultatanalysen utleder følgende resultatdisponering;

Avsatt til bufferfond	kr. 421,9 mill.
Avsatt til premiefond	kr. 332,2 mill.
Avsatt til risikoutjevningfond	kr. 8,5 mill.
Anvendt til opptjent egenkapital	<u>kr. 1,7 mill.</u>
Netto anvendt	kr. 764,4 mill.

Innkrevet rentegarantipremie på kr.3,9 mill. går, sammen med administrasjonsresultatet til annen opptjent egenkapital via pensjonskassens totalresultat.

Pensjonskassens ikke-tekniske regnskap viser et positivt resultat i 2024 på kr. 72,6 mill. (53,1 mill. i -23). Etter at disponeringene fra det tekniske regnskapet tillegges, sammen med estimatavvik som knyttes til pensjonskassens egne pensjonsforpliktelser, så innebærer dette at pensjonskassens opptjente egenkapital samlet styrkes med 78,5 mill. i løpet av 2024, mens tilsvarende for 2023 var en styrking med 57,6 mill.

FREMTIDSUTSIKTER

Styret i Kristiansand kommunale pensjonskasse har for sitt arbeid lagt til grunn at pensjonskassen skal drives slik at Kristiansand kommune og de øvrige medlemsforetakene må betale minst mulig premie for å dekke pensjonsforpliktelsene både på kort og lang sikt.

Pensjonskassens styre og administrasjon vil i likhet med tidligere år være aktive i kapitalforvaltningen, og søke å oppnå optimale plasseringsformer i forhold til risiko, spredning og avkastning.

Styret og administrasjonen vil også i tiden fremover arbeide med å videreutvikle pensjonskassen som en konkurransedyktig ordning til beste for medlemmene, pensjonistene og arbeidsgiverne.

Pensjonskassen har som mål å være det beste pensjonsalternativet for medlemmene og arbeidsgiverne. Det skal oppnås ved trygg kapitalforvaltning, med vekt på informasjon og service overfor medlemmene, og ved å være synlig og aktiv i samspill med arbeidsgiverne.

FINANSMARKEDET - NOEN MOMENTER Å FØLGE MED PÅ I 2025

Frykten for handelskrig skaper økt usikkerhet, men veksten i verdensøkonomien forventes å være positiv i 2025. For amerikansk økonomi kan president Trumps planer om dereguleringer slå positivt ut, mens tollbarrierer og en strammere innvandringspolitikk trolig vil hemme veksten. I Europa vil den svake utviklingen sannsynligvis fortsette, men rentekuttene fra den europeiske sentralbanken vil etter hvert kunne bidra til en mer positiv økonomisk utvikling. I Asia har den japanske økonomien omsider begynt å vise tegn til bedring, mens kinesiske myndigheter forventes å videreføre en ekspansiv økonomisk politikk, i håp om å få veksten opp fra lave nivåer.

Vi forventer at den globale inflasjonen vil fortsette å falle, og nærme seg inflasjonsmålet de fleste sentralbankene styrer mot. Økte tollsatser kan gi en kortvarig økning i inflasjonen, men så lenge lønnsveksten holder seg på dagens nivåer vil prisveksten trolig avta når økte tollsatser har blitt reflektert i prisnivået.

Sentralbankene i både USA og EU forventes å kutte rentene også i 2025, men betydelig mindre enn i fjor, og mindre enn det markedet forventet for bare noen måneder siden. Også Norges Bank forventes å kutte i styringsrentene i 2025.

For det globale aksjemarkedet er det forsiktig optimisme å spore ved starten av 2025. Den kraftige oppgangen i 2023 og 2024 har gitt høye verdsettelse i forhold til både inntjening og bokførte verdier, men god lønnsomhet og fortsatt vekst i inntjeningen forventes å bidra til positiv utvikling på børsene. Mens pengemarkedsrentene trolig vil falle i takt med sentralbankrentene, er usikkerheten større for de lengre obligasjonsrentene. Lange renter drives primært av vekst- og inflasjonsforventninger, og vil bli påvirket av den økonomiske politikken til Trump.

Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til at det er ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av pensjonskassens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet.

Styret mener at det fremlagte årsregnskapet gir et rettviseende bilde av pensjonskassens økonomiske stilling 31.12.2024 og av resultatet for 2024.

FORTSATT DRIFT

Årsregnskapet for 2024 er avlagt med forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter av ovennevnte at forutsetningen er til stede.

Kristiansand, den 21.mars 2025
Styret i Kristiansand kommunale pensjonskasse

Åshild Schmidt
Styreleder

Roy Mersland
Nestleder

Solveig Løhaugen
Styremedlem

Lørgen H. Kristiansen
Styremedlem

Ane Herdlevær
Styremedlem

Åse Birkrem
Styremedlem

Jone Corneliussen
Styremedlem

Frode Thorkildsen
Adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

Note	TEKNISK REGNSKAP (tall i tusen)	2024	2023
	1. Premieinntekter		
2	1.1 Forfalte premier, brutto	741 731	984 688
	1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	-195	-135
	Sum premieinntekter for egen regning	741 536	984 554
	2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		
3	2.2 Renteinntekt og utbytte m.v. på finansielle eiendeler	338 805	179 512
4	2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	253	0
5	2.4 Verdiendringer på investeringer	317 870	481 751
6	2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	277 577	33 224
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	934 505	694 487
	5. Pensjoner mv.		
	5.1 Utbetalte pensjoner mv.		
8	5.1.1 Brutto	-287 388	-266 781
	Sum pensjoner mv.	-287 388	-266 781
	6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser		
	6.1 Endring i premiereserve mv.		
9	6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	-495 569	-854 319
9	6.2 Endring i bufferfond	-421 941	-260 000
9	6.3 Endring i premiefond	-98 665	-27 567
	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpl.	-1 016 175	-1 141 885
	8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser		
9	8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	-323 689	-237 553
9	8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-8 532	-4 481
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-332 221	-242 034
	9. Forsikringsrelaterte driftskostnader		
11,12	9.1 Forvaltningskostnader	-7 623	-6 463
10,11,12	9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-18 034	-16 926
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	-25 657	-23 388
	11. Resultat av teknisk regnskap	14 601	4 952
	IKKE-TEKNISK REGNSKAP		
	12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		
3	12.2 Renteinntekt og utbytte m.v. på finansielle eiendeler	26 759	13 969
4	12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	20	
5	12.4 Verdiendringer på investeringer	25 106	37 489
6	12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	21 923	2 585
	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	73 809	54 044
	14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		
11,12	14.1 Forvaltningskostnader	-602	-503
	14.2 Andre kostnader	-583	-423
	15. Resultat av ikke-teknisk regnskap	72 623	53 118
	16. Resultat før skattekostnader	87 224	58 071
1,13	17. Skattekostnader	0	-178
27	18. Resultat før andre inntekter og kostnader	87 224	57 892
	19. Andre inntekter og kostnader		
14	19.1 Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		
	19.1.2 Estimaterendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	263	139
27	20. TOTALRESULTAT	87 487	58 032
	Disponeringer		
	Overført til / fra risikoutjevningfond	-9 036	-387
	Overført til / fra annen opptjent egenkapital	-78 451	-57 645
	Sum disponeringer	-87 487	-58 032

BALANSE

Note	EIENDELER (tall i tusen)	2024	2023
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
	2.1 <i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>		
16	2.1.1 Investeringseiendommer	3 887	0
	2.3 <i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>		
17	2.3.1 Rentebærende papirer	183 136	120 709
18	2.3.2 Utlån og fordringer	274	305
	2.4 <i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>		
20	2.4.1 Aksjer og andeler	349 668	299 462
21	2.4.2 Rentebærende papirer	327 960	311 835
22	2.4.3 Utlån og fordringer	13 317	9 077
	Sum investeringer	878 242	741 388
3. Fordringer			
	3.1 Fordringer knyttet til premieinntekter	573	27 505
	3.2 Andre fordringer	20 240	6 454
	Sum fordringer	20 813	33 959
4. Andre eiendeler			
22	4.2 Kasse, bank	22 977	20 969
	Sum andre eiendeler	22 977	20 969
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	922 033	796 316
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
	6.1 <i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>		
16	6.1.1 Investeringseiendommer	47 466	0
	6.3 <i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>		
17	6.3.1 Rentebærende papirer	2 236 094	1 528 324
18	6.3.2 Utlån og fordringer	3 347	3 858
	6.4 <i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>		
20	6.4.1 Aksjer og andeler	4 269 459	3 791 548
21	6.4.2 Rentebærende papirer	4 004 407	3 948 209
22	6.4.3 Utlån og fordringer	162 600	114 924
22	6.4.5 Andre finansielle eiendeler	226 535	390 819
	Sum investeringer i kollektivporteføljen	10 949 909	9 777 682
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	10 949 909	9 777 682
	SUM EIENDELER	11 871 942	10 573 998

BALANSE - forts.

Note	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER (tall i tusen)	2024	2023
23	10. Innskutt egenkapital	535 137	490 437
	11. Optjent egenkapital		
	11.1 Risikoutjevningssfond	14 423	5 387
	11.2 Annen optjent egenkapital	354 737	276 286
	Sum optjent egenkapital	369 160	281 673
	12. Ansvarlig lånekapital m.v.		
24	12.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital	10 704	10 704
	Sum ansvarlig lånekapital m.v.	10 704	10 704
	13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		
9	13.1 Premiereserve mv.	8 357 934	7 862 365
9	13.2 Bufferfond	1 966 297	1 544 356
9	13.3 Premiefond	611 255	365 574
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	10 935 486	9 772 295
	15. Avsetninger for forpliktelser		
14	15.1 Pensjonsforpliktelser o.l	3 502	3 964
	15.2 Forpliktelser ved skatt		
13	15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	0	178
	Sum avsetninger for forpliktelser	3 502	4 142
	16. Forpliktelser		
25	16.3 Andre forpliktelser	17 953	14 747
	Sum forpliktelser	17 953	14 747
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		11 871 942	10 573 998

Kristiansand, den 21.mars 2025
Styret i Kristiansand kommunale pensjonskasse

Åshild Schmidt
Styreleder

Roy Mersland
Nestleder

Solveig Løhaugen
Styremedlem

Jørgen H. Kristiansen
Styremedlem

Arne Lærdreivær
Styremedlem

Åse Birkrem
Styremedlem

Jone Comeliussen
Styremedlem

Frode Thorkildsen
Adm. direktør

EGENKAPITALENDRINGER - OPPSTILLING

(i 1000 kr)	Innskutt egenkapital	Risikoutj. fond	Annen opptj. egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.januar 2024	490 437	5 387	276 286	772 110
Resultat før andre inntekter og kostnader			87 223	87 223
Estimatendringer - ytelsesbaserte pensjonsordninger			263	263
Totalresultat				
Tilført egenkapital fra medlemsforetak	44 700		,	44 700
Disponert totalresultat		9 036	-9 036	
Egenkapital 31.desember 2024	535 137	14 423	354 737	904 296

KONTANTSTRØMANALYSE

	2024	2023
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Innbetalte premier	556 526	534 731
Utbetalte pensjoner	-314 109	-290 829
Netto innbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	26 720	24 047
Innbetalinger-/utbetalinger relatert til flytting	-	-
Utbetalinger til andre leverandører av varer og tjenester	-26 452	-24 335
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	242 685	243 614
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIELLE EIENDELER:		
Utbetaling av lån fra kunder m.v.	-50 811	749
Utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler	-257 184	-172 242
Innbetaling ved salg av obligasjoner,sertifikater m.v		83 098
Utbetaling ved kjøp av obligasjoner,sertifikater m.v	-768 342	-141 424
Netto utbetalt ved plasseringer hos kredittinstitusjoner	-51 916	27 899
Netto utbetalt gjennom gevinst/tap ved realisasjon	299 500	35 810
Innbetaling av renter	284 689	126 506
Utbetaling av renter	-583	-423
Innbetaling av utbytte/utdelinger fra deltakerlignende selskaper	78 636	67 613
Endring fordringer	13 146	-27 149
Endring kortsiktig gjeld	3 204	-306
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-449 661	131
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Innbetaling av kjernekapitalinnskudd	44 700	27 500
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	44 700	27 500
Netto endring i kasse, bank	-162 276	271 245
Beholdning kasse, bank pr. 01.01.	411 788	140 543
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	249 512	411 788

Kontantstrømoppstillingen angir samlede kontantstrømmer i pensjonskassen, uavhengig av oppdelingen mellom kollektiv- og selskapsportefølje.

NOTER

NOTE 1

REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for 2024 er avlagt i henhold til Lov om årsregnskap (regnskapsloven) og Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak, vedtatt 20.12.2011. Forskriftens viktigste konsekvenser for oppstilling og anvendte regnskapsprinsipper på enkelte aktivklasser beskrives i det følgende;

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Rentebærende papirer

Rentebærende papirer som holdes til forfall er vurdert til anskaffelseskost med tillegg/fradrag for amortisert overkurs/underkurs. Overkurs/underkurs og omkostninger fordeles over investeringenes resterende løpetid, i form av ned-/oppskrivninger etter nåverdi/effektiv rente metoden, også kalt amortiseringer. Amortisert overkurs/underkurs resultatføres som justering av investeringenes løpende renteinntekt. Styret har besluttet at disse investeringene skal holdes til forfall.

Utlån og fordringer

Medlemslån er oppført til nominelle verdier i balansen, med fradrag for 100 i tapsavsetning. Pensjonskassen har vedtatt rutiner som relaterer seg til forskrift om den regnskapsmessige behandlingen av utlån og garantier i finansinstitusjoner.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

“Aksjer og andeler” og “Rentebærende papirer” vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Årets positive verdiendring på investeringene inngår dermed i avkastningsresultatet og er delvis ført mot bufferfondet (teknisk regnskap), mens resterende er ført mot annen opptjent egenkapital (ikke-teknisk regnskap), og i egen note spesifisert som fond for urealiserte gevinster i selskapsporteføljen. Aksjer m.v. (jfr. selskapskatteloven § 5-1 nr 1) er tilordnet anskaffelseskost etter FIFO-metoden pr. portefølje. For andre finansielle eiendeler er gjennomsnittskurs benyttet.

“Utlån og fordringer” omfatter pensjonskassens korttidsinnskudd hos banker, eksklusive ordinære driftskonti som inngår i regnskapsposten “Andre finansielle eiendeler” i kollektivporteføljen, mens det i selskapsporteføljen inngår i “Kasse, Bank”.

Derivat som sikring

Pensjonskassen benytter seg av virkelig verdi sikring. Derivatene som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

Fordringer

Premiefordringer og andre fordringer er balanseført til pålydende. Fordringene er vurdert å ikke være tapsutsatt.

Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital er oppført til pålydende.

Avsetninger

Avsetninger til forsikringsfond

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar. Årets

avsetning til premiereserve er i samsvar med aktuarens forsikringstekniske beregning som fremgår i egen oversikt. Det ble i 2020 innført et nytt dødelighetsgrunnlag, K2021. For menn er dødeligheten redusert mens den for kvinner er uendret fra tidligere tariff, K2013. Oppdaterte levealdersforutsetninger i 2020 medførte en frigjøring av premiereserve. Frigjøringen ble gjennom 2020 og 2021 overført til medlemsforetakenes premiefond. Premiereserve inkluderer avsetning til administrasjonsreserve. Inntrufne forsikringstilfeller som enda ikke er oppgjort inngår også i premiereservene. Ny uføremodell i offentlig tjenstepensjon trådte i kraft med virkning fra 01.01.2015. Fra samme tidspunkt ble ny uføretariff (KFSU2015) tatt i bruk.

Bufferfond

Nye regler f.o.m. 01.01.2022 innebar at et bufferfond erstattet det som t.o.m. 2021 var tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond i pensjonskassen. Bufferfondet skal anvendes for overskudd på pensjonskassens avkastningsresultat og vil tilsvarende kunne benyttes ved negative avkastningsresultat. Fondet er kundefordelt og har ingen øvre grense.

Premiefond

Premiefondet er kundenes avsetning til fremtidige premieinnbetalinger.

Risikoutjevningfond

Risikoutjevningfondet benyttes til å styrke avsetningene til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Risikoutjevningfondet klassifiseres som egenkapital og innregnes og måles i samsvar med særskilte presiseringer rundt dette gitt i brev fra Finanstilsynet datert 25.01.2017.

Skatt

Pensjonskasser skattelegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikrings-selskaper. Pensjonskassens finansieringsmodell innebærer at utsatt skattefordel ikke oppfyller kravet til balanseføring etter god regnskapsskikk. Pensjonskassen ilegges 0,3 % formuesskatt av ligningsmessig nettoformue.

Sammenlignbare tall

Alle tall i resultat- og balanseoppstillingen, samt i notene presentert i hele tusen.

Innføring av IFRS 9 for Finansielle instrumenter fra 1.januar 2023

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstattet IAS 39 for pensjonskasser fra 1.januar 2023. Standarden innebærer nye krav til klassifisering og måling (verdsettelse) av finansielle eiendeler. Overgangen har for pensjonskassen i begrenset grad medført endringer i balanseføringen gjennom 2023.

Inndeling av forvaltningskapitalen

Under henvisning til § 3-11 i Forsikringsvirksomhetsloven, er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i h.h.v. en selskaps- og en kollektivportefølje. Midler i selskapsporteføljen skal tilsvare pensjonskassens innskutte og opptjente egenkapital, samt ansvarlige lånekapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene, mens kollektivporteføljens midler skal tilsvare de avsatte kontraktsfastsatte forpliktene, med tillegg for risikoutjevningfond. Midlene

er gitt en felles forvaltning, men er splittet i samsvar med forholdsmessigheten på pensjonskassens passivside.

Tilsvarende fordeles finansavkastningen i samsvar med selskaps- og kollektivporteføljens gjennomsnittlige vekting gjennom året. Inndelingene ser slik ut for 2024.

	Kollektiv- portefølje	Selskaps- portefølje
Fordeling av balanseverdier pr.31.12.	92,43 %	7,57 %
Fordeling av finansavkastning	92,68 %	7,32 %

NOTE 2

FORFALTE PREMIER

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

Arbeidsgivertilskuddet var i 2024 på 9,20% (9,21% i 2023). Av totalpremien på 11,20% (11,21%), utgjorde 9,11% (9,12%) normalpremie, 0,57% (0,57%) i administrasjonspremie, 0,22% (0,22%) i administrasjonsreservepremie og 1,3% (1,3%) til såkalte ikke-forsikringsbare ytelser.

Reguleringspremien beregnes på basis av årets lønns- og G-regulering, og ble innkrevet med kr.328,0 mill. (523,0 mill.). Dette premieelementet er avstemt mot faktiske kostnader ved utgangen av året og viser at det har vært innbetalt 11,1 mill. for mye i a'kontopremie fra medlemsforetakene. Tilsvarende avstemming er gjort for de ikke-forsikringsbare ytelser. Denne viser for mye innbetalt i a'kontopremie med 2,3 mill. Det er også foretatt en avstemming av den ordinære premieinnbetaling og av pensjonsutbetalingene foretatt gjennom 2024. Førstnevnte viser for lite innbetalt med 7,2 mill., mens avregningen av pensjonsutbetalingene viser 14,5 mill. i for mye utbetalt. Samlet innebærer årets avstemminger fra aktuar at det tilbakebetales 20,6 mill. til foretakenes premiefond.

Samtidig har pensjonskassens nye aktuar funnet at det ved beregningen av pensjonskassens premiereserver, har vært lagt til grunn en noe for høy gjennomsnittbetragtning mht. den anvendte grunnlagsrenten. En beregning basert på de faktiske nivå på denne i tilhørende opptjeningsperioder, viser en differanse målt mot tidligere beregning på 72,6 mill. Dette beløpet tilbakeføres derfor, sammen med foranstående til foretakenes premiefond.

Rentegarantipremien var på 3,9 mill., mot 3,5 mill. i 2023.

	2024	2023
Forfalte arbeidsgiverpremier	668 645	915 491
Faktisk innbetalte premier	482 900	465 422
Arbeidsgiverpremier tilført/ trukket av premiefond	185 205	379 736
Etterbetalt medlemskap	540	112
Avstemt reguleringspremie / ikke-forsikringsbare ytelser	-	70 221
Forfalte medlemspremier (2 %)	73 086	69 197
Sum forfalte premier	741 731	984 688

NOTE 3

RENTEINNTekt OG UTBYTTE M.V. PÅ FINANSIELLE EIENDELER - NETTO

	2024	2023
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost:		
Investeringer som holdes til forfall	96 276	60 558
Utlån og fordringer	218	206
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi:		
Aksjer og andeler	78 636	67 613
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	173 728	47 694
Andre finansielle eiendeler	16 707	17 410
Sum inntekter fra andre finansielle eiendeler	365 565	193 481

Andel som føres i teknisk regnskap	338 805	179 512
Andel som føres i ikke-teknisk regnskap	26 759	13 969

NOTE 4

NETTO DRIFTSINNTekt FRA EIENDOM

	2024	2023
Netto driftsinntekt fra eiendom	273	
Sum netto driftsinntekt fra eiendom	273	0

Andel som føres i teknisk regnskap	253	-
Andel som føres i ikke-teknisk regnskap	20	-

NOTE 5

VERDIENDRINGER PÅ INVESTERINGER / UREALISERTE GEVINSTER (DEL AV BUFFERFOND)

	2024			2023			Endring urealisert
	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gev./ (tap)	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gev./ (tap)	
Eiendom	1 081 835	1 095 524	13 689	1 017 869	1 008 722	-9 147	22 836
Aksjer	2 052 718	3 523 603	1 470 885	1 859 500	3 082 289	1 222 789	248 096
Obl.	4 149 369	4 332 366	182 997	4 149 090	4 260 044	110 954	72 043
Sum	7 283 922	8 951 493	1 667 571	7 026 459	8 351 055	1 324 596	342 975
Samlet urealisert			1 667 571			1 324 596	342 975

	2024	2023
Andel som føres i teknisk regnskap	317 870	481 751
Andel som føres i ikke-teknisk regnskap	25 106	37 489

Under henvisning til Forsikringsvirksomhetsloven er pensjonskassens samlede merverdier på finansielle plasseringer fordelt som flg.:

	31.12.2024	31.12.2023
Andel som føres til selskapsportefølje (annen opptjent egenkapital)	113 191	88 085
Andel som føres til kollektivportefølje (del av bufferfond - se note 8)	1 554 380	1 236 511

NOTE 6

REALISERT GEVINST OG TAP PÅ INVESTERINGER - NETTO

	2024	2023
Realisert gevinst - aksjer og aksje-/eiendomsfond	296 711	54 657
Realisert tap - aksjer og aksje-/eiendomsfond		-502
Realisert gevinst - obligasjoner/obligasjonsfond	9 533	8 656
Realisert tap - obligasjoner/obligasjonsfond	-6 744	-27 002
Sum	299 500	35 809

Andel som føres i teknisk regnskap	277 577	33 224
Andel som føres i ikke-teknisk regnskap	21 923	2 585

NOTE 7**KAPITALAVKASTNING**

	2024	2023	2022	2021	2020
Kollektivporteføljen					
Avkastning					
(verdijustert til 2021)	9,6 %	7,8 %	-5,4 %	8,0 %	6,3 %
Bokført avkastning (frem til 2021)				4,3 %	1,8%
Selskapsporteføljen					
Avkastning	9,7 %	7,3 %	-5,0 %	7,4 %	6,2 %

Avkastningen for kollektiv- og selskapsporteføljen er beregnet etter modifisert Dietz modell, jfr.Forskrift av 26.mai 2009 nr.525 om beregning av kapitalavkastning i livsforsikringselskaper m.v.

NOTE 8**UTBETALTE ERSTATNINGER**

	2024	2023
Direkte utbetalte pensjoner		
Alderspensjon	227 184	208 525
Uførepensjon	58 927	56 115
Etterlattepensjon	25 994	24 779
Barnepensjon	2 004	1 410
Sum direkte utbetalte pensjoner	314 109	290 829
Utbetalte refusjonspensjoner iht overføringsavt.	19 784	15 808
Mottatte refusjonspensjoner iht overføringsavt.	-46 504	-39 855
Netto utbetalte pensjoner	287 388	266 781

Renter utbetalte pensjoner

NOTE 9**FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER**

	2024	2023
Premiereserve		
Premiereserve 01.01	7 862 365	7 008 046
Pliktig avsetning inkl. adm.reserve	495 569	854 319
Premiereserve 31.12.	8 357 934	7 862 365

Pensjonskassen har pr.31.12.2024 en dekningsgrad på 100% av påløpte pensjonsforpliktelser.

	2024	2023
Bufferfond		
Bufferfond 01.01	1 544 356	1 284 356
Tilført til/fra avkastningsresultatet	421 941	260 000
Bufferfond 31.12.	1 966 297	1 544 356

	2024	2023
Premiefond		
Premiefond 01.01	365 575	545 801
Til dekning av/del av årets premie	-185 205	-449 957
Overført premiefondsmidler til/fra andre		130
Frigjort fra premiereserve s.f.a ??	93 205	
Tilført som garantert rente	5 459	7 123
Tilført som avkastning ut over det garanterte		20 444
Tilført overskudd fra avkastningsresultatet	323 689	237 553
Tilført overskudd fra risikoresultatet	8 532	4 481
Premiefond 31.12.	611 255	365 575

NOTE 10**YTELSER OG LÅN TIL LEDENDE ANSATTE MM.**

	2024	2023
Adm. direktør;		
Lønn		
Frøde Thorkildsen	1521	1445
Samlede pensjonskostnader	262	296
Styret (honorar, møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste);		
Styreleder Åshild Schmidt	216	206
Nestleder Roy Mersland	128	122
Styremedlem Ebbe Boel Pedersen (t.o.m. mai -24)	49	106
Styremedlem Åse Gerd Paulsen (t.o.m. mai -24)	49	107
Styremedlem Solveig Løhaugen (f.o.m. juni -24)	62	
Styremedlem Jone Corneliussen (f.o.m. juni -24)	62	
Styremedlem Jørgen H. Kristiansen (f.o.m. juni -24)	62	
Styremedlem Are Herdlevær	111	105
Styremedlem Åse Birkrem	111	105
Varamedlem Gunnar Steen (t.o.m. mai - 24)	48	107
Varamedlem Ragnhild T. Arnesen (fast møtende t.o.m. mai -24)	48	105

Det er ikke avtalt noen form for sluttvederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold til adm. direktør eller styrets medlemmer. Tilsvarende er det heller ikke avtaler om bonuser eller lignende.

Lån og sikkerhetsstillelse til adm. direktør og styremedlemmer.

Adm. direktør, ansatte i pensjonskassen og styremedlemmer med medlemskap i KKP kan søke om lån i pensjonskassen til ordinære medlemsvilkår. Verken adm. direktør eller styremedlemmer har for tiden slike lån.

NOTE 11**FORVALTNINGSKOSTNADER**

	2024	2023
Honorar, forvaltere	3 964	2 811
Øvrige kostnader som henføres forvaltningen	4 261	4 154
Sum forvaltningskostnader	8 225	6 965

Andel som føres i teknisk regnskap	7 623	6 463
Andel som føres i ikke-teknisk regnskap	602	503

NOTE 12**FORSIKRINGSRELATERTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER**

Pensjonskassen hadde pr. 31 desember 8 ansatte, hvorav 7 i 100% stilling, og 1 i 60%.

Samlet lønn, styrehonorar og andre personalkostnader beløper seg til 10,9 mill. Av dette henføres 2 mill. til administrasjonens arbeid med kapitalforvaltningen, og er således splittet i henhold til note 11.

Av øvrige større driftskostnader i 2024 nevnes; Tjenestekjøp fra h.h.v. aktuarer (KLP FS og Lumera) med 1,9 mill., Kristiansand kommune med 1,2 mill. og Gabler med 3,2 mill., samt Finanstilsynsavgift med 0,4 mill. og leie av lokaler med 0,7 mill.

I tillegg inngår revisjonshonorar med flg.;

	2024	2023
Revisjon	314	202
Revisjonsrelatert bistand	25	20
Annen bistand	126	173
Sum revisjonshonorar (inkl.mva)	465	395

NOTE 13**SKATTEKOSTNAD**

	2024	2023
Beregning av inntektskatt:		
Totalresultat etter skattekostnad	87 487	58 032
Skattekostnad	0	178
Tilbakeføring av verdireduksjon / verdøkning(-) knyttet til finansielle eiendeler i selskapsporteføljen	-25 106	-37 489
Forskjell mellom netto skattemessig og regnskapsmessig gevinst/tap ved realisasjon av aksjer og andre verdipapirer	-21 653	-3 751
Andre forskjeller, herunder vedrørende fritaksmetoden	-2 316	-2 757
Endring midlertidige forskjeller	-628	-568
Årets skattegrunnlag	37 785	13 675

Fremføring av underskudd / anvendelse av fremførbart underskudd (-)	-37 785	-13 675
Skattegrunnlag	0	0
Beregnet inntektskatt	0	0

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller		
Utlån	-7	-7
Pensjonsforpliktelser egne ansatte	-3 502	-3 964
Eiendom	166	0
Urealisert gevinst / tap (-) obligasjoner og andre finansielle instrumenter i selskapsporteføljen	13 402	8 011
Fremførbart skattemessig underskudd	-57 626	-96 189
Sum midlertidige forskjeller	-47 567	-92 149
Utsatt skatt/ utsatt skattefordel (-) pr. 31.12.	-11 892	-23 037

Det er usikkert om pensjonskassen kommer i skatteposisjon i overskuelig fremtid. På bakgrunn av dette er ikke utsatt skattefordel oppført som eiendel i balansen.

Formuesskatt fremkommer slik:		
Sum bruttoformue	11 496 930	10 352 950
Sum skattemessig gjeld	-11 513 703	-10 293 570
Netto ligningsformue	-16 772	59 380
Skattesats for formuesskatt	0,30 %	0,30 %
Formuesskatt av netto ligningsformue	0	178

Spesifikasjon av årets skattekostnad	2024	2023
Betalbar skatt	0	0
Endring utsatt skatt	0	0
Formuesskatt	0	178
For lite / for mye (-) avsatt tidligere år	0	0
Sum skattekostnad	0	178

NOTE 14**PENSJON EGNE ANSATTE**

PENSJONSKOSTNADER INKL: AGA	2024	2023
Nåverdi av årets opptjening	1 132	1 024
Administrasjonsomkostning	52	38
Arbeidsgiveravgift - Pensjonskostnad	167	150
Resultatført planendring inkl aga	0	0
Resultatført pensjonskostnad inkl. aga og adm	1 351	1 212

NETTO FINANSKOSTNAD	2024	2023
Rentekostnad	622	515
Forventet avkastning	-536	-388
Forvaltningsomkostning		19
Netto rentekostnad	86	146
Arbeidsgiveravgift - Netto rentekostnad	12	21
Netto rentekostnad inkl. aga	98	166

ESTIMATAVVIK PENSJONER VIA OCI	2024	2023
Aktuarielt tap (gevinst)	-231	-122
Arbeidsgiveravgift	-33	-17
Aktuarielt tap (gevinst) inkl. aga OCI	-263	-139

Samlet pensjonskostnad inkl. alle 3 komponenter	1 186	1 238
---	-------	-------

PENSJONSFORPLIKTELSE	31.12.2024	31.12.2023
	BESTE EST.	BESTE EST.
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	21 847	20 226
Pensjonsmidler	18 777	16 751
Netto forpliktelse før aga	3 070	3 474
Arbeidsgiveravgift	433	489
Brutto påløpt forpliktelse inkl. aga	22 279	20 715
Netto forpliktelse inkl. aga	3 502	3 964
Planendring inkl. aga	0	0
Netto forpliktelse før planendring inkl. aga	3 502	3 964

AVSTEMMING	2024	2023
Balanseført nto forpliktelse/(midler) UB i fjor	3 964	4 532
Resultatført pensjonskostnad inkl. evt planendring	1 351	1 212
Resultatført finanskostnad	98	166
Ført mot OCI inkl. aga	-263	-139
Aga innbetalt premie/tilskudd	-204	-223
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	-1 444	-1 583
Ført mot egenkapital	0	0
Ført mot egenkapital aga	0	0
Balanseført nto forpliktelse/(midler) UB i år	3 502	3 964

MEDLEMSSTATUS	31.12.2024	31.12.2023
Antall aktive	8	8
Antall oppsatte	2	2
Antall pensjoner	2	1
Gj.snittelig pensjonsgrunnlag, aktive	1 036	856
Gj.snittelig alder, aktive	49,53	49,22
Gj.snittelig tjenestetid, aktive	14,14	14,00
Forventet gjenstående tj.tid, aktive	8,75	7,64

SENSITIVITETSANALYSE

Diskonteringsrenten redusert med 0,5 %-poeng Økning

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	9,9 %
Nåverdi av årets opptjening	9,7 %

Lønnsvekst økt med med 0,25 %-poeng Økning

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	0,4 %
Nåverdi av årets opptjening	0,9 %

Dødeligheten redusert med 10 %-poeng Økning

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	2,4 %
Nåverdi av årets opptjening	2,0 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på at alle andre forutsetninger er uendret. I praksis er det lite sannsynlig og endringer i noen forutsetninger er korrelerte. Beregningen av pensjonsforpliktelse og opptjening i sensitivitetsanalyse er gjort etter samme metode som ved beregning av pensjonsforpliktelse som fremkommer i balansen.

Durasjon

Durasjon i pensjonskassen er beregnet til 15,7 år.

NOTE 15

LIKVIDITETS-, RENTE- OG VALUTARISIKO

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko kan defineres som tiden det tar for å innløse ulike plasseringer til kontanter uten at markedsprisen påvirkes i nevneverdig grad. Pensjonskassen har vedtatt eget likviditetsbudsjett som følges opp på løpende basis, og likviditeten i porteføljen vurderes som god. Følgende vurderinger er gjort når det gjelder aktivklassenes omgjøring til kontanter;

% av samlet forvaltning

Bankinnskudd (1 dag)	2 %
Pengemarkedsfond (2 dager)	1 %
Aksje- og obligasjonsfond (2-5 dager)	60 %
Norske enkeltobligasjoner (3-5 dager)	20 %
Norske enkeltaksjer (3-5 dager)	5 %

Resterende, eiendomsfond, utlånsportefølje og bundne bankinnskudd tar lengre tid å realisere, men utgjør samlet kun 12% av porteføljen.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for verditap på rentebærende instrumenter, som obligasjoner og pengemarkedsplasseringer, på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Rentedurasjon er definert som endring i renteporteføljens markedsverdi dersom renten endrer seg med ett prosentpoeng. Den samlede porteføljen hadde pr.31.12.2024 en rentedurasjon på 3%, noe som betyr at en økning i renten på 1% poeng vil gi et tilsvarende kurstap i porteføljen av obligasjons- og pengemarkedsfond med 200,7 mill.

Valutarisiko

Investeringer i globale aksjer er samlet sett valutasikret med en dekningsgrad på ca. 50%. Dette er gjort ved at plasseringer i h.h.v. KLP Aksjeglobal Indeks (S-250), KLP AksjeEuropa Indeks (S-100), KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar (S) og Baillie Gifford har en løpende valutasikring i fondet, mens plasseringene i hhv. Storebrand Aksjeglobal Indeks (S-100), KLP AksjeNorden Indeks (S-100), KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks (S-250), samt KLP Aksjefremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar (S) ikke er valutasikret. Investeringene i de globale rentefondene som forvaltes av h.h.v. Pimco, Robeco, Payden og Alfred Berg er sikret med en dekningsgrad på 100% (+/- 5%).

NOTE 16**INVESTERINGSEIENDOM**

Eiendommens benevnelse	Kostpris	Balansef. verdi	Realisert
Rådhusgata 24, Kristiansand	51 353	51 353	0
	51 353	51 353	0

Eiendommen, Rådhusgata 26, ble kjøpt og overtatt fra Kristiansand kommune 2. desember 2024. Eiendommen er klassifisert som investeringseiendom, og verdien er satt i forhold til kontraktsfestet. leieavtale med Kristiansand kommune og snitt av to uavhengige takster. Bokført verdi er pr.31.12.24 satt lik kjøpesum.

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	3 887	-
Andel som føres til kollektivportefølje	47 466	-

NOTE 17**RENTEBÆRENDE PAPIRER**

Obligasjoner som måles til amortisert kost

(Opptjente, ikke forfalte renter inngår i balanseført/virkelig verdi)

Debitorkategori	Pålydende verdi	Kostpris	Balansef. verdi	Virkelig verdi
Obligasjoner med fortrinnsrett	216 000	211 684	214 375	213 356
Bank og kredittforetak	515 000	511 442	522 631	517 816
Kommuner/fylkeskom./				
lån med gar. fra disse	553 411	532 354	548 858	542 787
Andre utstedere	723 000	698 963	720 188	712 464
Andre utstedere				
(med pant i fast eiendom)	411 400	411 400	413 178	402 125
	2 418 811	2 365 843	2 419 230	2 388 548

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	183 136	120 709
Andel som føres til kollektivportefølje	2 236 094	1 528 324

Obligasjonene bokført til amortisert kost skjer gjennom særskilte mandat om dette hos hhv. DNB, Pareto og Storebrand. Pareto og Storebrand forvalter hver sine mandat som gjelder for obligasjoner med pant i fast eiendom, mens DNB og Storebrand forvalter tradisjonelle mandater med obligasjoner innenfor investment grade-universet. Rentedurasjonen for de fire mandatene er på hhv. 1,8, 1,6, 3,5 og 4,7 år. Det er ved første gangs anvendelse av IFRS 9 ført et samlet tap i obligasjonene som måles til amortisert kost med 0,2 mill.

NOTE 18**UTLÅN OG FORDRINGER - MÅLT TIL AMORTISERT KOST**

	Kostpris	Balansef. verdi	Virkelig verdi
Pantesikrede boliglån;			
Lån til medlemmer	3 722	3 622	3 622
Sum	3 722	3 622	3 622

Sannsynligheten for tap i porteføljen av medlemslån ansees å være svært liten. Det er dog ført uspesifiserte tapsavsetninger på 0,1 mill. Som en følge av endringer i årsregnskapsforskriften som gjelder for pensjonsforetak, gjort gjeldende fra 2023, er pensjonskassens beholdning av pantesikrede eiendomsobligasjoner flyttet fra balanseposten Utlån og fordringer og over til Rentebærende papirer under Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost (se note 15).

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	274	305
Andel som føres til kollektivportefølje	3 348	3 858

NOTE 19**FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI - BEREGNINGSNIVÅER**

	Balanseført verdi pr.31.12.2024	Nivå 1 Børsnoterte priser	Nivå 2 Observerbar input	Nivå 3 Ikke-observerbar input
--	---------------------------------	---------------------------	--------------------------	-------------------------------

Finansielle eiendeler til virkelig verdi

Aksjer og andeler

Aksjer	611 971	606 436	5 535	
Fondsandeler	2 917 170		2 917 170	
Eiendomsfond	1 089 986			1 089 986

Obligasjonerog andre verdipapirer

Fondsandeler	4 332 366		4 332 366	
--------------	-----------	--	-----------	--

Utlån og fordringer/andre finans. eiendeler

Bankinnskudd	425 429		425 429	
Totalt	9 376 922	606 436	7 680 500	1 089 986

NOTE 20

AKSJER OG ANDELER

Selskapets navn	Antall	Kostpris	Urealisert gevinst/tap
Aker BP	163 662	42 750	36 284
Equinor	132 908	26 286	35 274
Aker	23 616	16 275	12 965
Yara International	85 017	31 918	25 573
Salmar	29 000	13 920	15 675
Norsk Hydro	386 300	27 049	24 159
Kongsberg gruppen	32 447	3 631	41 532
Orkla	170 900	14 115	16 808
Tomra Systems	75 300	7 379	11 039
Walls Wilh.	61 968	2 165	5 794
Subsea 7 SA	94 900	17 004	17 092
Oddfjell Drilling	84 200	4 228	4 320
Scatec	114 300	11 428	9 087
Crayon Group	48 800	5 783	6 090
Schibsted	56 500	13 688	19 888
Mowi	183 790	33 816	35 793
Austevoll Seafood	46 200	3 877	4 518
Cadeler	239 200	15 761	15 237
Lerøy Seafood Group	243 000	11 997	11 946
Bakkafrost	14 300	8 583	9 066
DNB	268 816	47 003	60 994
Storebrand	282 800	20 668	34 275
Gjensidige Forsikring	113 300	20 906	22 773
Sparebank 1 SMN	70 551	5 813	12 087
Sparebank 1 SR	101 082	7 782	14 819
Norconsult	292 700	5 913	12 952
Entra	60 488	6 513	6 992
Var Energi	445 900	13 133	15 736
Atea ASA	90 700	8 006	12 825
Nordic Semicond.	176 300	15 887	17 709
Nykode Therapeut	40 000	534	122
Hafnia Ltd.	124 000	9 138	7 533
TGS	43 700	6 730	4 956
Telenor	193 248	27 412	24 523
Sum norske enkeltaksjer		507 091	606 436
Aksjefond	Andeler	Kostpris	Balanseført verdi
Storebrand Global Indeks D	596787	320 364	832 166
KLP AksjeGlobal Indeks Valsikr. S-250	475916	228 078	636 666
KLP AksjeGlobal Indeks S-100	166180	200 000	227 482
KLP AksjeEuropa Indeks Valsikr. S-100	296384	240 151	340 943
KLP AksjeNorden Indeks S-100	144900	60 664	162 451
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks S-250	151354	122 029	178 652
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar Valsikr. S	109352	90 436	143 881
KLP AksjeFremvoksende Markeder Mer Samf.ansv.S	50035	50 072	59 774
Baillie Gifford Worlwide Glob.	1384,9	233 833	335 152
Sum aksjefond		1 545 627	2 917 167
Eiendomsfond	Andeler	Kostpris	Balanseførtverdi
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	267902556	310 591	328 382
DNB Scandinavian Prop.fund 4 KS	1052673	120 000	128 298
DNB Scandinavian Prop.fund HM IS	759932	79 192	81 810
DNB Scandinavian Prop.fund HM AS	7602	800	958
UNION Core Real Estate Fund AS	1906699	1 941	1 846
UNION Core Real Estate Fund IS	190109833	203 005	185 258
DEAS Eiendomsfond Norge 1 AS	5691529	3 499	3 690
DEAS Eiendomsfond Norge 1 IS	563,461	362 807	365 282
Sum eiendomsfond		1 081 835	1 095 524
Aksjer og andeler		Kostpris	Balanseførtverdi
Sum aksjer og andeler		3 134 554	4 619 127
		2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje		349 668	299 462
Andel som føres til kollektivportefølje		4 269 459	3 791 548

Alle enkeltaksjer er børsnotert og i norsk valuta.

Gjennom 2024 har pensjonskassen kun hatt valutasikring som integrert del av aksjefondsplasseringene. Dette gjelder for hhv. plasseringene i Baillie Gifford, KLP AksjeGlobal Indeks S-250), KLP AksjeEuropa Indeks og KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar.

NOTE 21**RENTEBÆRENDE PAPIRER**

Obligasjons-/pengemarkedsfond	Kostpris	Balansef.verdi
Obligasjonsfond norske	2 200 305	2 177 454
Obligasjonsfond globale	1 086 656	1 199 163
Høyrentefond	740 099	838 881
Pengemarkedsfond norske	122 309	116 868
Sum obligasjons-/pengemarkedsfond	4 149 369	4 332 366

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	327 960	311 835
Andel som føres til kollektivportefølje	4 004 406	3 948 209

Plasseringen i pengemarkedsfond er i h.h.v. Alfred Berg Nordisk Likviditet Pluss 1 og Storebrand Likviditet. Plasseringene i norske obligasjons- og høyrentefond skjer gjennom Storebrand Kreditt/ Norsk Kreditt IG, DNB Obligasjon H og DNB High Yield D, samt Alfred Berg Nordic High Yield 1, mens plassering i globale obligasjonsfond skjer gjennom Alfred Berg Nordic Mid Duration, og fond forvaltet av Pimco, Robeco, Payden og BlueBay.

NOTE 22**UTLÅN OG FORDRINGER - BANKINNSKUDD**

Alternativt til pengemarkedsplasseringer har pensjonskassen i perioder utnyttet konkurransedyktige rentebetingelser på innskudd i bank.

Midler på slike plasseringskonti er ført på utlån og fordringer under finansielle eiendeler målt til virkelig verdi, med følgende fordeling:

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	13 317	9 077
Andel som føres til kollektivportefølje	162 600	114 924

For øvrig henføres midler på skattetrekkkonto og selskapsporteføljens andel av en driftsrelatert konto til Kasse, bank, mens kollektivporteføljens andel av sistnevnte henføres til Andre finansielle eiendeler som flg.;

	2024	2023
Andel som føres til selskapsportefølje	22 977	20 969
Andel som føres til kollektivportefølje	226 535	390 819

NOTE 23**EGENKAPITAL**

Kjernekapitalinnskudd står tilbake for enhver annen forpliktelse pensjonskassen har eller måtte få, herunder ansvarlig lån. Kapitalinnskuddet kan nyttes til dekning av tap eller underskudd ved pensjonskassens løpende drift. Fordelingen av innskutt egenkapital på medlemsforetakene er flg.;

	2024	Tilført	2023
Kristiansand kommune	510 381	42 151	468 230
Kino Sør AS	1 695	109	1 586
Kristiansand Havn IKS	5 133	391	4 742
Kristiansand kirkelig fellesråd	5 987	529	5 458
Agder Kommunerevisjon IKS	2 055	190	1 865
Franzefoss Gjenvinning AS	23		23
Avfall Sør AS	4 520	432	4 088
Avfall Sør Holding AS	117	76	41
Kr.sand kommunes energiverksst. - Cultiva	437	37	400
Region Kristiansand	163	23	140
Kr.sandsregionen Brann og Redning IKS	4 602	753	3 849
Barnefilmfestivalen AS	24	9	15
	535 137	44 700	490 437

NOTE 24**ANSVARLIG LÅN**

	2024	2023
Ansvarlig lån pr.1.1.	10 703	10 703
Nytt ansvarlig lån		
Ansvarlig lån 31.12.	10 703	10 703

Pensjonskassens ansvarlige lånekapital er i sin helhet fra Kristiansand kommune. Det ansvarlige lånet er evigvarende, og rentebetjenes tilsvarende den rente som pensjonskassen mottar på sine medlemslån.

NOTE 25**ANDRE FORPLIKTELSER**

Annen kortsiktig gjeld består pr.31.12.2024 i det vesentligste av skyldig skattetrekk med kr.8,9 mill., skyldig arbeidsgiveravgift/feriepenger med kr.3,7 mill., samt påløpt forvalterhonorar med 2,2 mill.

NOTE 26**SOLVENSMARGIN**

	2024	2023
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital	535 137	490 437
Realisert del av opptjent egenkapital	241 369	188 379
Evigvarende ansvarlig lånekapital	10 703	10 703
Bufferfond (50%)	983 148	772 178
Risikoutjevningfond (50%)	7 212	2 694
Sum solvensmarginkapital	1 777 569	1 464 391
Solvensmarginkrav	397 044	362 915
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	447,7 %	403,5 %

NOTE 27

RESULTATANALYSE

Analysen gjelder i sin helhet; Hovedbransje - Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner o.l. Delbransje - Ytelsesbaserte pensjonsordninger yten investeringsvalg.

	2024	2023
Avkastningsresultat		
Finansinntekter	934 505	694 487
- Garantert rente premiereserve	-182 911	-168 980
- Garantert rente premiefond	-5 459	-7 123
- Avkastning premiefond utover garantert rente		-20 444
- Avkastning risikoutjevningfond	-504	-387
Sum avkastningsresultat	745 631	497 553
Risikoresultat		
Beregnet dødsrisikopremie	26 419	13 013
+ Faktisk dødsrisikoerstatning	-10 351	-22 408
= Risikoresultat Død	16 068	-9 395
Faktisk frigjort premiereserve	61 473	47 010
+ Beregnet dødelighetsarv	-60 043	-42 265
= Risikoresultat Opplevelse	1 430	4 745
Beregnet uførerisikopremie	68 776	56 118
+ Faktisk uførerisikoerstatning	-69 016	-46 852
= Risikoresultat uførhet	-240	9 266
Reassuranseresultat	-195	-135
Sum risikoresultat	17 063	4 481

Administrasjonsresultat

Samlet premie til administrasjon	35 361	38 861
- Herav til administrasjonsreserve	8 039	14 407
- Faktiske omkostninger	25 655	23 388
Sum administrasjonsresultat	1 667	1 066
Rentegarantipremie	3 900	3 500
Samlet resultat til fordeling	768 261	506 600

Resultatet er fordelt som flg.:

	2024	2023
Avkastningsresultat;		
Resultatpost 6.4 - Endring i bufferfond	421 941	260 000
Resultatpost 8.1 - Overskudd på avkastningsresultatet (til premiefond)	323 689	237 553
Risikoresultat;		
Resultatpost 8.2 - Risikores.tilordnet forsikringskontraktene (premiereserve)	8 532	4 481
Til/fra risikoutjevningfond via resultat av teknisk regnskap	8 532	
Administrasjonsresultat og rentegarantipremie;		
Til/fra opptjent egenkapital via resultat av teknisk regnskap	5 567	4 566
Samlet fordelt	768 261	506 600

I tillegg til ovennevnte tillegges resultatet av det ikke-tekniske regnskapet til opptjent egenkapital i pensjonskassen. I 2024 utgjorde dette 72.623, mens tilsvarende i 2023 var 53.118.

NOTE 28 FORSIKRINGSTEKNISK FØLSOMHETSBEREGNING

Målt i pensjonskassens forsikringsforpliktelse ville effekten av følgende umiddelbare endringer bli som flg.:

Beregningsgrunnlag	Endring	Effekt på brutto premiereserve i tusen kroner (avrundet)	I prosent
Dødelighet	- 10%	211 271	2,61 %
Uførhet	+ 20%	33 316	0,41 %

NOTE 29 STRESSTEST / RISIKOMÅLING

Pensjonskassen måler risiko og risikoutnyttelse basert på egen forskrift om utregning av det forenklede solvenskapitalkravet. Forskriften kom i 2018 og ble gjort gjeldende fra 01.01.2019. Det forenklede solvenskapitalkravet består av separate kapitalkrav for livsforsikring, markedsrisiko og motpartsrisiko summert ved anvendelse av en korrelasjonsmatrise. Deretter tillegges kapitalkrav for operasjonell risiko, før kravet blir redusert med tapsabsorberende evne til utsatt skatt. Ansvarlig kapital utgjør i hovedsak summen av egenkapital, risikoutjevningfond og bufferkapital tillagt en markedsverdijustering.

Markedsverdijusteringen består hovedsakelig av summen av nåverdien av fremtidig rentegarantipremie og fortjenesteelement og differansen mellom premiereserven og et beste estimat med en fremtidig, fastsatt rentekurve. Dersom denne markedsverdijusteringen er negativ vil man kunne anvende egen overgangsregel (frem til 2032) for å dempe effekten mot det pålagte kravet. Pensjonskassens ansvarlige kapital skal til en hver tid overstige solvenskapitalkravet. Dette uttrykkes ved at solvenskapitaldekningen skal ligge over 100%.

Solvenskapitaldekningen ser ut som flg. pr.31.12.2024 (sammenliknbare tall er benyttet for 2023);

Samlet risiko;	2024	2023
Renterisiko	642	397
Aksjerisiko	1 470	1 245
Eiendomsrisiko	287	252
Valutarisiko	361	324
Kredittrisiko	500	343
Konsentrasjonsrisiko	0	0
Forsikringsrisiko inkl. avgangsrisiko	562	541
Motpartsrisiko	27	35
Operasjonell risiko	46	41
Diversifisering	-1 310	-1 040
Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-388	-321
Samlet solvenskapitalkrav	2 198	1 817

Samlet ansvarlig kapital;		
Innskutt egenkapital	535	490
Risikoutjevningfond	14	5
Opptjent egenkapital	355	276
Ansvarlig lån/supplerende kapital	205	195
Bufferfond	1 966	1 544
Merverdier hold til forfall porteføljen	-30	-12
Justering til beste estimat	414	425
Margin i forsikringstariffen	43	41
Samlet ansvarlig kapital uten bruk av overgangsbestemmelse	3 502	2 964

Solvenskapitaldekning (uten bruk/effekt av overgangsbestemmelse)	159 %	163 %
---	-------	-------

Rente;	Differensiert stress opp/ned for ulike deler av rentekurven, passivasiden omfattes også.
Aksjer;	39%/49% verdifall på norske og globale/andre aksjer. Satsene kan variere med +/- 10%.
Eiendom;	25% verdifall.
Valuta;	25% endring.
Kreditt;	Avhenger av rente, durasjon og rating på aktuelle investeringer
Forsikring;	Økt reservekrav ved 15% redusert dødelighet og 10% økt uførhet

Fra disse utfallene trekkes det fra en korrelasjons-/diversifiseringseffekt for å markere at det ikke forventes samtidighet i svingningen mellom utfallene.

Styret i pensjonskassen har vedtatt såkalte normalnivåer som solvenskapital-dekningen bør ligge innenfor. Utnyttelsen på 159% ligger med gode marginer innenfor slikt vedtatt normalnivå.

Kristiansand kommunale pensjonskasse
Forsikringsteknisk oppgjør 31.12.2024

Beskrivelse	Antall 31.12.2024	Antall 31.12.2023	Reserve 31.12.2024	Reserve 31.12.2023
Aktive	8 704	8 605	2 651 337	2 465 731
Fratrådte med rettighet	7 026	6 206	727 100	681 362
Fratrådte uten rettighet*	14 600	14 124	88 651	82 326
Sum aktive og fratrådte	30 330	28 935	3 467 088	3 229 420
Alderspensjonister	3 607	3 465	2 697 063	2 536 085
AFP og tidligpensjonister	399	385	334 684	289 107
Ektefellepensjonister	471	456	262 690	271 257
Barnepensjonister	45	26	7 144	4 312
Uførepensjonister	1 659	1 608	1 357 155	1 315 061
Sum pensjonister	6 181	5 940	4 658 736	4 415 822
Totalt	36 511	34 875	8 125 824	7 645 242
Administrasjonsreserve			174 693	164 623
IBNR-avsetning			57 416	52 500
Sum premiereserve			8 357 933	7 862 365
			2 024	2 023
Samlet pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			3 836 909	3 369 291
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			424	392
Medianlønn blant aktive medlemmer			454	406
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for 100% aktive medl.			618	541
Medianlønn blant 100% aktive medlemmer			592	518

* Fratrådte uten rettighet inneholder personer med tjenestetid mindre enn 3 år i bruttoordningen og tjenestetid mindre enn 1 år i påslagsordningen. Det er kun avsatt reserve for disse dersom de har fratrudd etter 31.12.2005.

Til styret i Kristiansand kommunale pensjonskasse

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Kristiansand kommunale pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassen ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Kristiansand, 21. mars 2025
Deloitte AS

Olav Kr. Stokkenes
statsautorisert revisor

Kristiansand kommunale pe...evisors beretning 2024

Name

Date

Stokkenes, Olav Kristian

2025-03-24

Identification

 bankID™ Stokkenes, Olav Kristian

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures (Regulation (EU) No 910/2014 (eIDAS))

